

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11222

4 MAYSELEKH FAR KINDER

B. Lvova

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

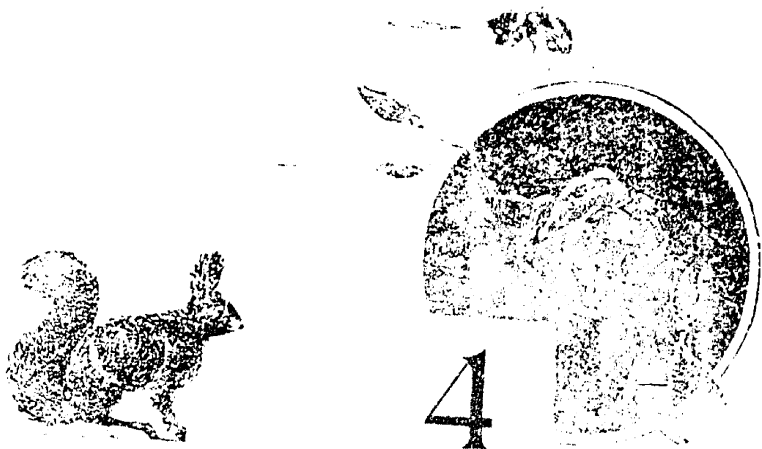
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

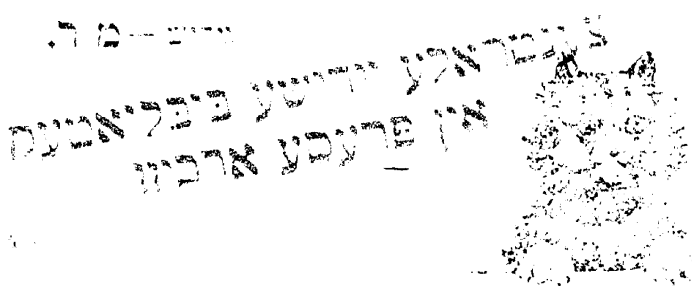
אברהם אבינו

ב. י. א. א.

מעשהדעך

פאר קינדער

דאס בוך פאר קינדער

13/3297

ב. לונאָווא.

4 מעשה־לעך פאר קינדער

געבטראגע ייִדישע פֿינף־יאָר־אלטע
און פֿרעסע אונטער
עדיש — מ. ד.

רעד קאָטערס.

צוויי דונט.

די וועוערסע און די סראָ.

די רויז.

1922

פֿארלאג „דאָס בוך“ ביאליסטאָק.

דרוק מ. פֿרויטמאָקא, ביאליסטאָק.

Printed in Poland

B. LWOWA o o o o o o o
4 BAJECZKI DLA DZIECI:
MAŁY KOTEK, DWA PSY, o o
o o WIEWIORKA i WRONA,
RÓŻKA. o o o o o o o o o
o o TŁOM Z ROSYJSKIEGO
WYDAWNICTWO o o o o o
„KSIĄŻKA” w BIAŁYMSTOKU
DRUKARNIA o o o o o o o
o o o M. PRUŻAŃSKIEGO
BIAŁYSTOK № 788 1922 o o

דער קאטערל.

וועט מאַרגן דער גרויער קאטערל האָט זיך
 אויפגעכאַפט, אויסגעריבן די פאַרשלאָ-
 פענע אויגלעך, ברייט אַגעניץ געטאָן,
 זיך אויפגעהויבן פון קאַרב, אַוועקגעלייגט ביידע
 לאַפּקעס אויפן ראַנד און קוקט. זיינע צוויי ברידער-
 לעך אין קאַרב שלאָפן נאָך. איינער איז אַווייסנע-
 קער, דער אנדערער אינגאַנצן אַ שוואַרצער, נאָר די
 צורקע אַווייסע. שלאָפן זיי נאָך, צוגעטוליעט איי-
 נער אין צווייטן.

אין צימער איז העל, די בעריאָזע הינטערן
 פענסטער האָט זיך שוין איך אויפגעכאַפט און
 שאַקלט אירע בלעטער.

אויף דער פּאַדלאַגע ליגט אַ קניילכל. נעכטן
 האָבן זיך די קאטערלעך מוט אים געשפּילט. לאַנג
 זיך געשפּילט, ביז זיי האָט זיך פאַרוואַלט שלאָפן.
 זיינען זיי אריינגעשפרונגען אין קאַרב, זיך אַוועק

געלייגט, פארמאכט די אויגלעך און איינגעשלאָפן.
די גאַנצע נאַכט אָפגעשלאָפן. צוויי שלאָפן נאָך,
נאָך דער גרויאַנקער איז שוין אויף. ער איז אַרויס-
געקראָכן פון קאַרב, צוגעגאַנגען צום קניילכל, אַ שטייט
געשאָן דאָס מיט דער לאַפקע, האָט דאָס קניילכל
זיך געקייקלט, געקייקלט און אונטערן קאַמאָד זיך
פאַרקייקלט.

ניטאָ מער קיין קניילכל, ניטאָ מיט וואָס זיך
צו שפילן. אַרויסקרויגן פון אונטערן קאַמאָד איז
אַ שווערע מעשה.

אין די בעריאָזע רוישט אינדרויסן:

— קום, קאַטערל, קום צו מיר, אין גאַרטן
האַט דער קאַטערל געטראַכט, געטראַכט, איז
אַרויס אויפן גאַנץ, שטייט און קוקט.

זעט ער — אַן אליינע, אַלאַנגע אַ ברייטע. ביים
סאַמע סוף — אַרויטע קויל — די זון גייט אויף.
קינמאָל האָט נאָך דער קאַטערל ניט געזען, ווי
די זון גייט אויף.

— באַ, באַ, באַ! סאַרע שיינקייט! בעסער אַפילו
פאַר אונזער קניילכל — טראַכט ער, — אַ וואוילע
פילקע — און אַוועקגעלאָזט זיך איבער דער אליינע.
דאַכט זיך אים, אַז ער איז שוין אַגרויסער,
פונקט ווי די מאַמע, איז אַוועק אליין שפאַצירן.

אָבער לעבן די הויכע ליפעס קומט ער אויס אזוי
ברעקעלע, קוים, וואָס מען זעט אים.

ביינאכט איז געגאנגען אַרעגן, און אויף דער
צלייט זיינען אומעטום פאַרבליבן לוושעס. איז ער
צוגעלאָפן צו אַלויטע, בויגט זיך ציין, קוקט צריין.
— וואָס איז דאָס? — זאָגט ער, — סאַר אַמאָד-
ניש בדיאהו אַפּסל אין טיינע ברידערלעך געראַטן,
אָבער איינער איז דאָך אַ ווייסינקער, דער אַנדער-
דער אַטוואַרצער און דער, דאַכט זיך, עפעס אזוי
און ניש אזוי...

לויפט ער ווייטער, קומט צום עק צלייט, זעט
ער — די רויטע פילקע איז נאָך ווייט, ווייט, דאַכט
זיך, אז זי ליגט אויף יענער זייט פעלד, אויף דער
לאַנקע.

לויפט ער איבער דאָס פעלד, קומט צו דער
לאַנקע, ערשט די פילקע איז הינטער די בערגלעך.
— עך, ניש פאַר מיינע פּוּחות, — טראַכט ער, לאָזט
זיך צוריק אין גאַרטן און פאַרנעמט זיך אויף רעכטס,
אין אַן אַנדער צלייט.

באַגעגנט ער אַהון גייט מיט די הינדערלעך,
אָפּ, אָפּ, אין אַלע שייניקע בונטינקע.

די מאַמע-הון האָט געפונען אַ ווערניבל, רופט
זי צונויף די קינדערלעך, וויל צווישן זיי די מציאה
פאַרטיילן.

לויפן זיי, ציילן זיך, שמופן זיך, פאלן פון די
פוסעלעך.

קוקט דער קאָטערל, קוקט, כאפט אים אָן
אחשק זיך מיט זיי אַשפּיל צו טאָן.

די קורטשאַקעלעך זיינען דאָך קיילעבדיקע,
פּוביקע. לויפט ער צו, טוט איינעם אַריר מיט דער
לאַפּקע. קוים, קוים אַריר געטאָן, אז די הונ מאַכט
דאָס אַגעוואַלד.

— קאָ—קאָ—קאָ—קאָ!

פאַר בעס האָט זי קיין וואָרט ניט געקאָנט
צרויסרײַדן.

פאַרוואַנדערט זיך קאָטערל, קוקט זי אָן
ער האָט דאָך נאָר געוואַלט זיך אַשפּיל טאָן מיט
גאָרניט.

— גיי, האָב צו טאָן מיט נאַראָנים! — טראַכט
ער און שפּרינגט אַוועק צום הויכן גראָס, וואָס ער
האָט דערזען פון ווייטן.

דאָס איז געווען אַאיר, און הינטער דעם אַאיר
איז געווען אַסאַזשלקע. דאָס וואַסער, אַגרינלעכס
איז מיט ווייסע בלומען, מיט בעכערלעך באַדעקט.
אין זומפ, ניט ווייט פון ברעג, איז געווען
אַפּראַש, אַגרינער מיט שוואַרצע פינטעלעך, די אייגן
שוואַרצע, קיילעבדיקע.

דערזען דעם קאָטערל, שרייט ער.

—אז—זי—זי—עקקקן אז—זי—זי—עקקקן .
 פארדרוסט ענן דעם קאטערל, קערט ער זיך
 אַז אין קוקט אין וואַסער אַרײַן. דאָרט, אין וואַס־
 סײַ דערזעט ער דיוועלטיקע מאַדנע פּראַהלע, דאָס
 גרױע נפּיטל, — האָט ער זיך ווידער ניט דערקענט,
 נעמט אַן אַ קלאַפּ איבערן וואַסער מיט דער לאַפּקע.
 בררר... פע, — פאַרנעמט די לאַפּקע.
 גײט ער ווײַטער, זעט — אַטשערעדע גײט
 אַנטקעגן, פון פאַרנט אַגעלע קו, הינטער איר —
 אַנדערע שוואַרצע, גרױע און געלע, און לעמעלעך
 פּאַנטערן זיך פּײַ זײ אונטער די פּײַס.
 געפעלט אים, ווי די גלעקעלעך, וואָס בײַ די
 קו אײַף די העלדזער, קלינגען: גלין, גלין, גילינגען;
 גלין, גלין, גלאָן.
 די קו טוען אַפּילו קײן קוק ניט אײַף אים,
 גײען זיך זײער וועג.
 הינטער זײ שלעפט זיך אַבער אַ גרויסער,
 קודלאַטער שמוציקער הונט. ווי נאָר ער האָט דער-
 זען דעם גרױען קאָטערל, אז ער וואַרפט זיך דאָס
 אײַף אים מלא רציחה. דער קאָטערל האָט זיך
 דערטראַקן און געמאַכט פּלימה. דאָס האַרץ צײַ-
 טעדט אין אים. געלאָפּן, געלאָפּן איבער דער סטעזש-
 קע און אין גראָז אַרײַנגעלאָפּן. דאָס גראָז איז הײַך
 און נאָס פון נעכטיקן רעגן.

לויפט ער, ווי אַרום קוקט זיך ניט אים.
 דער הונט האָט אים שוין לאַנג אויפגעהערט נאָכ-
 צוואַנג, און ער לויפט אַלץ.
 איז צוריק אַרויס אויף אַסמעזשקע, — מיט
 אַמאָל ערשט וואַקסט פאַר אים די מאַמע זינע אים!
 — פון וואַנעט האַסטו זיך גענומען?
 — אַך וויס אליין ניט... — און טוליעט זיך
 צו דער מאַמען, ציטערט.
 און די מאַמע לאַכט:
 — טייערינקער מייןער, ליבנקער, זע נאָך סאַרע
 פנים דו האַסטו געבעך, אינגאַנצן אַ נאַסער...
 גייען זיי אַריין אין שטוב, — די פרידער שפילן
 זיך מיטן קניילכל, פאַרט אַרויסגעקראַנג פון אינטערן
 קאַמאַד. שטייען זיי צו צום גרוואַינקן, ווילן וויסן,
 וואו איז ער געווען, וואָס געווען, און ער רעאַט קיין
 אַרעט ניט, האַלט זיך אין אַיין פלאַצן און שווייגט.
 ער איז אַוועק צום קאַרב, זיך אין אים אַרײַנע-
 לייגט און איינגעשלאָפן, — צוויי שעה אָפגעשראַפן.

צוויי הינט.

ארבמשיק האָט געלעבט אין דאָרף ביי
א פויער. ער איז געווען אַ קליינער, אַ
שוואַרצער, מיט קורצע האָר.

ער איז געווען אַ געטרײער הונט און
האָט גוט געקאָנט די מלאכה: קיין פּרעמדן פּלעגט
ער נאָנט צום שטוב ניט צולאָזן, ביינאַכט — נאָר
כאַפּן אַ דרעמל מיט אײן אויג, רעכט געטלאָפּן האָט
ער קינמאָל ניט.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז דער פויער איז אַוועק-
געשטאַרבן, און דער הונט איז געבליבן אליין, רופן
אים די שכנים, די פויערים, צו זיך. וויל ער ניט:
ס'צײט אים ניט צו קיין ניעם באַלעבאַס. ער וויל
בעסער גיין צום אַמאָליקן באַלעבאַס אין דעם דאָרף,
וואו ער איז געבאָרן געוואָרן.
אין ער אַוועק, דער וועג איז אַ לאַנגער, אַ שווע-

דער. נאָר אַ ברירה האָט ער, גייט ער, גלייך, גלייך
דורך בערג, דורך וועלדער, דורך זומפן, קערט זיך
ניט אָפּ אָן דער זייט. רוט אַ ווילע אָפּ און לאַזט
זיך ווייטער אין וועג.

איז אים אויסגעקומען צו גיין דורך אַטונקעלן
וואַלד. זעט ער מיטאַמאָל — הינטער אַדעמב אָן
אַנדער הונט. אויך אַ קליינער, פונקט ווי ער, די
האָר קורץ, פונקט ווי זיינע, אָבער ניט קיין שוואַרץ-
צע, נאָר געלע מיט ווייסע פלעקן, דעם עק צו
דער ערד אַראָפּגעלאָזן.

יענער גייט אַרויס, קוקט זיך אַרום, און די
אויגן זיינען ביי אים אַזעלכע ביזנע, רק זיי קוקן
אין אַ זייט, פרעגט ער:

— ווער גיבטו אַווינער?

— איך בין ראַכטשיק, און דו?

— איך? וואָס גייט עס דיר אָן?

און טאַקע ניט געזאָגט ווער. נאָר ביי ראַכט-
שיקן פרעגט ער:

— וואוהין גייסטו?

— אין אַווייטן דאָרף. גלייך, גלייך גייט מען

אַ היץ. און דו?

— איך גי אויך אַהין. נאָך וואָס גייסטו?

— צו מיין אַמאָליקן באַלעבאַס. מיין פּייערל, וואָס

איך האָב טיך ביי אים אויפגעהאַלטן, איי, נעבעך.

אונטקונשטערבן, וויל איך זיך אומקערן אין מיין
 דאָרף, וואו איך בין געבאָרן געוואָרן, און דו?
 — עט, אזוי זיך, איר האָב דאָרט עפעס אַן עסק.
 ער איז זיך ניט מודה, אז דער באַלעבאָס
 האָט אים אַרויסגעטריבן פאַר גנבה, און קיין פויער
 וויל אים אויפן שוועל ניט אַרויפלאָזן. איז ניטאָ זיך וואו
 אַהין צו טאָן, און ס'איז אים אַיינגעפאַלן פֿרוּבן מוזל
 אין אַווייטן דאָרף, וואו מען קען אים ניט.
 גייען זיי צוזאַמען.

ראַבבטשיק גייט מיט פעסטע טריט, אויפן גלייכן
 וועג. זיין חבר אָבער ציטערט, האָט פאַר אַלץ
 מורא, לויפט דורכן וואַלד, זוכט, וואו ס'איז פינס-
 טערע, מען זאָל אים ניט זען.
 קומען זיי צו אַרימשקעלע. ראַבבטשיק גייט
 אַריבער איבער די שטיינדעלעך, דער געלער אָבער
 וואַקלט זיך.

— איך געטרוי ניט די שטיינער, — זאָגט ער —
 ביאלע וואָס עס קאָן פאַסירן, זיי קענען נאָך אַרויס-
 גליטשן זיך פון אונטער די פיס, קאָן מען נאָך די
 פיס פאַרזעצן, — בעסער איבערשפּרינגען,
 ער איז אַריבערגעשפּרונגען, גיין זיך צע-
 קלאַפט אַ פוס.

גייט ער — הינקט צו און בעסט זיך.
 קומען זיי צו אַ באַרג. ראַבבטשיק בלייבט ניט

שטיין און גייט גלייך, בארג ארויף. דער געלער
אָבער וויל דעם בארג ארוםגיין.

— אויף די בערג — מענדט ער — קען מען
זיך אויך ניט פארלאָזן, מ'קען זיך יעדע רגע ארעפֿן
קייקלען ווי אַ שטיין.

ראַבמטיק איז אַרויף אויפן שפיץ באַרג, זעט
און רופֿט. זעט ער — דער געלער הונט גייט, גייט
ארום באַרג, פאַרקריכט אין אַ בלאַטע און קען
ניט אַרויס.

לויפט שוין ראַבמטיק צו אים און זאָגט:

— איך וועל דיר העלפֿן...

— ניין, — ענטפֿערט דער געלער, — דו מרעט
בעסער אָפֿ... ווער ווייס דורך אַקשיא אויף אַ מעשה:
קענסט מיר נאָך אַ שטויס טאָן, וועל איך נאָך
טיפֿער פאַרוינקען.

— נו, ווי דו ווילסט, איך מוז אָבער גיין, —
סווערט שפעט.

ראַבמטיק האָט שוין גענומען גיין האָט זיין
אָבער באלד אוימגעקערט: אַ חבר אין אַנויט טאָר
מען ניט פאַרלאָזן.

דער הונט האָט זיך געמאַטערט, געמאַטערט,
סוף-בל-סוף איז ער אַרויסגעקראָכן פֿון דער בלאַ-
טע, האָט אַפֿילו קיין דאָנק ראַבמטיקן ניט געזאָגט.

פארוואַס ער האָט געוואַרט אויף אים. ער האָט
שווער געאַטעמט און געוואַנט צו ראַכטטיקן:

— איך בין אויסגעמאַטערט, ווייטער גיין האָב
איך קיין כוח נישט, מירן שוין דאָ איבערדענטיקן.
ווי ראַכטטיק האָט זיך געלייגט, איז ער גלייך
אינגעשלאָפן. וואָס האָט ער צו טראַכטן? אױפן
הארצן איז וואַיק: קיין שלעכטס האָט ער קיינעם
נישט געטאָן, אלע זיינען מיט אים צופרידן, וועט מען
אים צוגעמען דאָרט און יענעם דאָרף איז גוט, אױט,
קערט ער זיך אום צוריק. די פויערעס זעלן זיך
דערפרייען מיט אים: זיי האָבן דאָך אים געבעטן
בלײבן.

דעם געלן הונט אָבער נעמט קיין שלאָף נישט,
נאָמיש ער איז פאַרמאַטערט. דאָ איז אים פינסטער,
דאָ צו ליכטיק, סױוואַרפט אים אין קעלט, אין היץ,
ער האָרט זיך צו אפטר גייט עמוין.

אױו האָט ער זיך געדרייט אויף אלע זייטן
פון באַגנען, און נישט אינגעשלאָפן.

די הענטער אין דאָרף האָבן גענומען קרייזן,
— די זון איז איפּגעגאַנגען, ראַכטטיק האָט זיך אױפֿ-
געטאַפט, אויסגעריבן די אויגן, אָפּגעטרייטלט.

זיי האָבן זיך געלאָזן אין וועג אַרױן.
גייען זיי און גייען, און קומען אין דאָרף. זיי
נאָך ראַכטטיק איז אַרױן אין דאָרף איז זייער עולם

הינט געוואָרן אַ שמחה, אַ גדולה, אַ גאַנצע כאָפּטע
האַט אים פּריילעך מקבל פנים געווען. אויפן געלן
אַבער קוקט די חברה קרום, טשעפעט אים אַבער
ניט. ער איז דאָך געקומען צוזאַמען מיט ראַבטשיקן.
דערזען ראַבטשיקן, האַט דער באַלעבאָם זיך
דערפּרייט, געגעבן אים עסן צוזאַם און געלאָזן ביי זיך.
און דער געלער הונט וואַרט אַלץ, וואָס וועט
דאָ זיין.

דערזווייל וואַרפט ער אַ בליק, וואָס און וואו ליגט.
מיטאַמאָל זעט ער, — אַ פּויער גייט, אַ פּויער,
זוי אַלע פּויערים, מיט אַלאַנגער באַרד, אַ זעקל —
אויפן פּלייצע, אַבער ער געפעלט ניט דעם געלן,
ער באַהאַלט זיך פאַרן פּויער הינטערן ברונים.
דער פּויער האַט אים אַבער באַמערקט און
שרייט:

— אַהא! האַסט זיך אַזש אַהער אַוועקגעש-
לעפט. יאָגט אים, טרייבט אים, איך קען אים גוט,
אַמיאָסער נפש! אַ בייזער, אַ כיטרער און אַ גנב
דערצו.

זיינען די הינט אויף אים אַרויפגעפּאַלן. גע-
ריסן, געביסן, געטריבן.
קוקט ראַבטשיק, קוקט און ס'פאַרנעמט אים
ביים האַרצן: אַרחמנות, נעבעך, אויפן געלן הונט.
ער קען אים אַבער גאָרניט העלפן.

א פארמאטערטע האָט די חברה הינט זיך אומ-
 געקערט מיט אַרויסגעשטעקטע צינגער.
 און דער געלער אַיז אַרויסגעלאָפֿן פֿון דאָרף,
 האָט זיך ביז אומגעקוקט אויף ראַפּטשיקן אין אים
 געוויזן די ציין. וואָס איז אָבער ראַפּטשיק שולדיק?
 יאָ, ניט אַלע הינט אויף דער וועלט זיינען
 גלייך!...

די וועווערקע
און די קראע.
1.

די וועווערקע שפרינגט איבער די צווייגע-
לעך. שפרינגט הויך אויף די אלטע
בויםער, אונטערן לויטערן הימל.
בונן זיך די צווייגן, הויטן די גרינע פלעטער
און נעמען זי אויף מיט א ברייטן פרוך הבא:
- גוט מאַרגן, וועווערקע! גוט מאַרגן, געלינקע!
טאנעט זי פון צווייגל אויף צווייגל, וויגט זיך
און שפרינגט ווייטער.

זי באגעגנט אַסך, אַסך פויגעלעך; זינגען איר
אלע אונטער א פריילעכס און טאנען פונקט ווי זי.
הויך אויף די אלטע בויםער, אונטערן לויטערן הימל.
די וועווערקע האָט האָלט די פויגעלעך. זי
האָט האָלט דעם סאַלאַווי, די שווימפויגעלעך, אלע,
אלע זינגערקעס, נאָר איין פינגסטל געפעלט איר ניט.
דערדאָזיקער געלער פויגל גיט אַ פויף, קערט
זיך אים צו איר און זאָגט:

-- וויי אַקארשט אַ קונץ און פויף ווי איד!
פאַרדריסט דאָס דער וועווערקע, אויף בפרוה
דארף זי פייפן...

זי קען טאקע טאנצן איבער די צווייגלעך, פלעגן
אריבערשפרינגען, זי קען היינגען מיטן קאָפּ אַראָפּ, ניסע
לעך קלייבן, אָבער פייפן — ניין, דאָס קען זי ניט.
ביזן אַפילו נאָריש וועגן דעם צו פרעגן.

די וועוערקע איז צוגעשפרונגען צום נוספוים,
האָט געפונען דריי ניסלעך, איינעם — אַגרויסן, צוויי
קלענערע, האָט זיי באַהאַלטן אין פּיסקעלע און
אָוועקגעלאָפּן צוריק, צו זיך אַהיים, פון נוספוים —
אויף די ליפע, פון דער ליפע — אויפן קליאַן, פון
קליאַן — אויף יאשען.

זי האָט הנאה פון ווינטעלע, וואָס שאַקלט די
בלעטער פון די בומער. אויף אַדיקן בוים קלע-
טערט דער פיקהאַלץ, קלאַפּט אין קאַרע: טוק-
טוק, טוק-טוק. סאַראַ ביזער פריץ, סאַראַ מינע
ער מאַכט! דרך ארץ פאַר אים!

די וועוערקע האָט שוין געוואָלט פון יאשען
אריבערשפרינגען אויף אַבערזאָוע, אַז דער פינגסט
איז דאָ, וועט אויף אַ צווייגל, גלייך מיט איר.

דערזען די וועוערקע, האָט ער אַ פּיף געטאָן
אין געפרעגט:

— אין דו קענסט אַזוי זיי אידן?

האָט דאָס וועוערקע נאָך מער פאַרדראָסן,
זי האָט אָבער קיין וואָרט ניט געענטפערט אין איר

אזעקגעשפרונגען. דער פינגסט — נאך איר און
בסדר זיך גערייצט:

— בע, דו קענסט טאקע ניט!... בע, דו קענסט
טאקע ניט!

מיטאמאל דערזעט די וועוערקע, — אַ קראָע
פליט, — אַן אלטע זקנה, איין פליגל היינט איר
אַראַפּ, אַן אומגעלומפערטע אַזא, קיים, וואָס זי
רירט זיך.

די קראָע האָט זיך אַראַפּגעלאָזן אויף אַ צווייגל
אַפּגערויסן, זיך גענומען זיך דראַפּן און קיים מיט
צרות זיך אַיינגעזעצט.

די וועוערקע האָט גאָר פאַרגעסן אַן דעם
פינגסטל, קוקט אויף דער קראָע און לאַכט פּון איר
שוין צו מיאום האָט איר אויסגעוויזן די אומגעלומ-
פערטע זקנה: ניט זי קען פליען, ניט זיך אַדרוי-
טאָן, אפילו ויצן קען זי אויך ניט.

דערזען, אז די וועוערקע לאַכט פּון איר, איז
די קראָע אין פעם געוואָרן און זאָגט:

— דו, געלע, וואָס לאַכסטו דאָרט? איך וועל
דיר דאָ באַלד...

האָט זיך די וועוערקע דערשראָקן, אַפּינטל
געטאָן מיט די אויגעלעך, פּונאַגדערגעלאָזן דעם
עק און געעפּנט דעם מויל — האָט גאָר פאַרגעסן,

אי דאָרט ליגן די ניסלעך, און טאָקע אָנגעוואָרן
דעם סאַמע גרעסטן, דעם סאַמע בעסטן.

וואָס טוט מען דאָ?... מוז מען זיך אַראָפּ-
לאָזן אונטן, אויף דער ערד אַזויך טאָן.

און די קראַע האָט געזען, ווי דער ניסל איז
אַראָפּגעפאלן, איז זי אַראָפּגעפלוּיגן נאָך איידער
די וועוערקע האָט זיך אַריר געטאָן, אים געפונען
אין צוגעדריקט מיט דער לאַפּקע.

די וועוערקע איז גלייך צוגעשפרונגען צו דער
קראַע און זיך געטעטן דהמט:

— גיב מיר אָפּ, גיב, סו אַמזובה, גיב!

— דיר אָפּגעבן? קוקט זי נאָך אָן אַמזובה
איר טאָן, אָקאָרשט פון מיר אָפּגעלאַכט, חזק גיב-
טאָכט, טראָג זיך אָפּ...

האָט זיך די געלע אָנגעבלאָזן:

— געדיינק! וועסט מיר נאָך אָפּגעבן? — די
אויגן גלאַנצן ביי איר, דער עק האָט זיך אויפגע-
הויבן אין דער הויך.

— קראַ, קראַ, קראַ... האָט די קראַע זיך גע-
רייצט און געטאָכט מיט די געלומפערטע פּליללען,
איז די וועוערקע געבליבן מיט די גוויי ניסע-
לעך, זי האָט געטראַכט, געטראַכט, אויף קיינעם ניט
געקוקט, שוין פון קיינעם קיין חזק ניט געטאָכט און
איז מיט אַן אַראָפּגעלאָזענעם קעפל אַזעק אַהיים.

ויצט די וועזערקע איינער אליין אויף א צווייגל,
 הוידעט זיך ניט, ויצט רואיק, דעם עק אראפגע-
 לאזן פארדאגהט.

אונטן אין גראז שטייען צוויי שוועמלעך, איינס
 אגרויס, דאס פיסל — ווייס, דאס היטל — טונקל.
 ס'צנדערער-גאך א מאַנטשינקס, אז עס וועט אויס-
 וואקסן, וועט עס זיין זיי דער חבר. אבער דערווייל
 איז עס נאך אינגאנצן אגעלינקס, א קיילעכדיקס, בא-
 האלטן אין מאַך, אים איז דאָרט גוט, אים איז
 דאָרט ווייך.

קוקט די וועזערקע, שעפט נחת פון דעם שווע-
 מעלע, און אליין איז איר אויפן הארצען ניט גוט,
 ניט פריילעך.

די קראַע גייט איר פון זינען ניט ארויס. זי
 דערמאָנט זיך, זיי די קראַע איז שווער געפלויגן,
 זיי זי האָט זיך פון צווייגל אראָפּגעריסן, געדראָ-
 פעט זיך קיים, וואָס זי האָט זיך איינגעזעצט.

— אלט, אַהדאי, שוואַך, נעבעך... וואָס פאַר אַ
 מיטגעט איז אויף מיר אַהויף פון איר אַפּצולאָבן?
 מיטאַמאָל הערט זי, עמוץ פליט נאָנט, מאַכט
 שווער מיט די פליגלען.

זי וויינט, די קראַע, דיזעלבע אלטע קראַע, זי איז פאַר-

בייגעפלווגן, ווי זי וואָלט די וועזערקע גאָרניט באַ-
 מערקט, זיך געזעצט ניט ווייט אויפן זעלבן צווייגל טאָקע.
 די קראַע האָט מיט איין אויגל געוואָרפן אַ בליק
 אויף דער וועזערקע, קיין וואָרט ניט צרויסגערעדט.
 די וועזערקע האָט זיך אָנגענומען מיט מוט און געוואָגט:
 — איך האָב געטאָן אַ זינד, איך בין שולדיק געוון
 דיר. זיי מיר מוחל, כּי האָב קיין שכל גיט געהאַט,
 איצט האַלט איך אין איין טראַכטן: פּאַרוואָס האָב
 איך דיר מבייש געווען?

— הער שוין אויך, הער אויך, גענוג ריידן נאָרניש!
 קייטן — ענטפּערט די קראַע, — זעסט דאָך, איך בין אַליין
 צהער געקומען, ביי זיך אין שמוץ האָב איך געשראַכט,
 געטראַכט, צו וואָס האָב איך געדאַפּט אַוועקטלעפּן
 דעם ניסל. דו דאַרפסט אים אַנדאָי האָבן? געוואָלט
 דיר אָפּבריינגען, האָב איך אים אָבער פּאַרלאָרן
 אויפן וועג, ניט געוואוינט צו טראַגן ניסלעך, דו מוזט
 מיר שוין מוחל זיין!

— גיי שוין גי, ניט איך דאַרף דיר מוחל זיין.
 און דעם ניסל דאַרף איך אויך ניט, איך האָב זיי
 דאָ אין וואַלד, וויפל מיין האַרץ געלוסט.
 פון דעמאָלט אָן טרעפן זיך די וועזערקע און
 די קראַע זייער אָפט צוזאַמען, גיבן זיך אָפּ גוט
 ביאַרגן און זיינען גוטע פריינד געוואָרן.

די רויז.

ער אלטער גארטן האָט
 איינגעשלאָפֿן, די ביימער
 שווייגן, די בלעטער פֿאַר
 וועגן זיך ניט, סודן זיך ניט,
 איינגעדראַעמלט האָבן די פייגעלעך, די בלומען,

די גראָזן.

נאָר די אומגעלומפערטע פלעדערמיין פלאַ-
 טערן איבערן גארטן, איצט איז ויער צייט: אונזער
 פינסטערע נאַכט איז ויער העלער טאָג.

די לבנה פון הימל קוקט אַרײַן אין טונקעלן
 גארטן און באַניסט מיט וילבערטיין די ביימער,
 די סטעוּשקעס און די בלומענבייטן, וואָס עס זאָקסן
 די רויזן, די נעגעלעך און חנהלעס-אייגעלעך.

אין סאַמע מיטן שטייט אַרויפֿע, נאָך ניט
 קיין פּונדעררגעפנטע רויז, זי איז קענטליך, די איינציג-

קע אין גאנצן גארטן, וואָס איר נעמט קיין טלאַך
ניט.

שטייט שטאַלץ פאַרוואָרפן דעם קאַפּ אין חלומט.
באַנינען, — טראַכט זי, — אַז די לבנה מיט די
שמערן וועלן זיך באַהאַלטן, ס'וועט נעמען טאַגן, די
זון — שיינען, וועט זי זיך דאָס גרויסאַרטיק פונאַני
דערלאָזן, די גאַנצע וועלט וועט נתפעל ווערן, די
גאַנצע וועלט וועט אַנטציקט זיין פון איר שיינקייט,
פון איר פראַכט.

ווער וועט זיך ניט בוקן פאַר איר, פאַר דער
שענסטער בלוס אין גאַרטן? זי דאַרף זיך נאָר
האַלטן שטאַלץ, קוקן אויף אַלעמען פון אויבן אַראָפּ.
די נאַכט איז אַוועק, די זון האָט אַראָפּגע-
שיינט פון הימל, דער גאַרטן האָט זיך אויפגעכאַפט
און געשעפט'שעט מיט זיינע בלעטער.

די פייגעלעך האָבן זיך אויך אויפגעכאַפט און
גענומען זינגען זמירות, די פלעדערמיזן זיינען נעלם
געוואָרן אין זייערע לעכער.

אַגאַלדענער זונענשטראַל האָט זיך אַראָפּגע-
לאָזן צו דער רויו, איר אַקויש געטאַן.

זי האָט זיך ברייטער און ברייטער פונאַנדער-
געעפנט און געלאָזן פון זיך אַווינע מוח הדיקע ריחות,
אַז הנהלעם-אויגעלעך האָבן די קעפעלעך פאַר איר

פארנייגט. אָבער די רויו האָט אפילו נישט געוואָרט.
אָקוק טאָן אויף זיי.

אַ בינעלע איז פאַרבייגעפלוויגן, זיך שוין געוועסט
געועצט אויף דער רויטער רויו, דערזען אָבער, ווי
שטאַלץ זי פאַרוואַרפט דעם קאַפּ, האָט די בין זיך אַראָפּ-
געלאָזן אויף דאָס דערבייאַיקע נעגעלע. באַלד איז
זי אוועקגעפלוויגן אַנזאָגן אַלע בינעלעך, זיי וואָלן זיך
היטן פאַר דער רויו. פון בלוים אויף בלוים, פון גרע-
זעלע אויף גרעזעלע איז זי געפלוויגן און צעטראַגן
איבערן וואַלד די ידיעה וועגן דער שטאַלצער רויו.
פאַרנאַכט האָט די רויו דערהערט, ווי דער
ווינט באַוועגט זיך, שעפטשעט עפעס שטיל און רואיק.
— אַזדאי וועגן מיר, וועגן מיין שיינקייט! —

טראַכט די רויו און האַרכט זיך צו.

דאָס ווינטעלע האָט גאָר געשמועסט מיט די
אַלטע ליפעס, ער האָט זיי דערציילט, וואָס הערט
זיך אין וואַלד, וואָס מאַכן די בוימער, די בלומען,
די רייטשקעלעך, די פויגעלעך. פליענדיק פאַרביי
דער רויו, האָט דאָס ווינטל זי אַ שאַקל געטאָן. די
ליפע האָט אים שוין דערציילט וועגן איר.

די זון האָט זיך באַהאַלטן הינטערן וואַלד,
ס'איז געוואָרן מונקל.

ווידער האָבן זיך אָנגעצונדן די שטערנדלעך,
ווידער האָט די לבנה אַרײַנגעקוקט אין גאָרטן.

שטיל איז ארום. דער סאלאוווי האט זיך
 געזעצט אויף א צווייגל פון דער אלטער ליפע און
 געזונגען זיין נאכטליד.
 די רויו האט אים געזען און געווארט, ער וואל
 זינגען וועגן איר. דער סאלאוווי האט זי אבער ניט
 באמערקט, און אפשר — גאר ניט געוואלט באמערקן.
 ער האט געזונגען וועגן זליך אויף דער וועלט:
 וועגן דער וויזערנאכט, וועגן דער לבנה, וועגן די
 שטערן, וועגן ווארימען נעסטעלע. נאר וועגן דער
 רויו האט ער קיין ווארט ניט דערמאנט.
 האט עס דער רויו שטארק, שטארק פארדראסן.
 אין דערזעלבער רגע איז א וויזקל, וואס האט
 געדערעמלט אויף א בלאט פון דער אלטער ליפע,
 אראפגעפאלן גלייך אויף דער רויו. איז זי דאס
 אין בעס געווארן און מיט פארזכטונג אראפגע-
 טרייסלט אים פון זיך. דער וויזקל איז אראפגע-
 פאלן אויף דער ערד, האט זיך שטארק צעקלאפט
 און לאנג ניט געקאנט קומען צו זיך.
 הנהלעס-אויגעלעך האבן זיך ציינגעבויגן און
 אים צערטלעך באדעקט מיט וויערע בלעטעלעך,
 געוואלט באשיצן פון דער שלעכטער רויו.
 אפודלען די רויו האבן הנהלעס-אויגעלעך
 זיך געשעמט, ניט געהאט קיין העזע.
 דא האט אבער דער אלטער גארטן, די

אלטע ליפע געשאַקלט מיט די צווייגן, געמענהא
אין איין קול:

— רויז, דו ביסט אַ שלעכטע רויז, דו ביסט
אַ שלעכטע!

דער סאַלאַווי האָט זיך אויפגעהויבן און ווייט,
ווייט זיך צוועקעטרעגן.

די רויז הערט די טענות פון דעם גאַרטן,
פון דער ליפע, ס'אַרט איר אָבער ווי דער וואַנט,
אדרבא, זי טראַכט: אַלע זיינען אויף איר אין בעס,
זיינען איר טקנא.

זי האָט זיך אויסגעצויגן און אַרויסגעשמעלט
אירע שטעכעדיקע דערנער.

אַלע ביימער האָבן זיך פון איר אָפגעקערט.
דאָס ווינטל, וואָס איז אַקאַרשט געקומען צופליען,
האָט האַלט דעם אַלטן גאַרטן, די ביימער, האָט
ער זיך צעבייזערט אויף דער רויז, און זי גענומען
טרייסלען. זי איז צעשאַמן געוואָרן. דער ווינט האָט
געדרויט אירע בלעטטלעך אינדערלופטן און צע-
וואָרפן איבערן גאַנצן גאַרטן.

באַלד איז פון דער שטאַלצער רויז פאַר-
בליבן נאָר איר פיסעלע, דאָס דינע שטיינגעלע, און
אום האָט דער ווינט געשאַקלט אויף אַלע זייטן,
ביז ער איז מיט געוואָרן.

סדרונקט זיך:

ב. מאַמפּסאָן—דער שווארצער מוסטאנג.

וואָראַבייַשיק מוזיק " "

הויט קראגעלע " "

דזשעק לאַנדאָן—דער פאררעמער.

האַטשאַו און האַטשאַו " "

Dziękuję za wywiad. Dziękuję za książkę

Dziękuję za wywiad. Dziękuję za książkę

Dziękuję za wywiad. Dziękuję za książkę

